

7.Zhyt'eiSlovo: Vistnykliteratury, istoriyifol'kloru / VydayeO.Franko. – T.II. – L'viv, 1894.

8.Zhyt'eiSlovo: Vistnykliteratury, istoriyifol'kloru / VydayeO.Franko. – T.III. – L'viv, 1895.

9.Zhyt'eiSlovo: Vistnykliteratury, istoriyifol'kloru / VydayeO.Franko. – T.IV. – L'viv, 1895.

10.Istoriyaukrayyn's'koyidzhovnevoyizhurnalistyky / O.I.Dei, I.L.Motorn'uk [ta in.]. – L'viv: Vyshchashkola, 1983. – 512 s.

11.Krymskiy A. "Zhyt'eiSlovo", vistnykliteratury, istoriyifol'kloru. Redaktor Ivan Franko. 1894 roku, kn.1 / AhatanhelKrymskiy // EtnograficheskoyeObozr'eniye. – M., 1984. – №1. – S.151–155.

12.Krymskiy A. "Zhyt'eiSlovo". Vistnykliteratury, istoriyifol'kloru.Knyzhkadruha, za mart iapril'. Knyzhkatret'a, za may iyun'. 1894 / AhatanhelKrymskiy // EtnograficheskoyeObozr'eniye. – M., 1984. – №3. – S.185–188.

13.Lystuvann'a Ivana Franka ta MykhailaDrahomanova / Ivan Franko, MykhailoDrahomanov. – L'viv: LNU imeni Ivana Franka, 2006. – 564 s.

14. Mykhailyn I.L. Istoriyaukrayyn's'koyizhurnalistyky XIX stolit'a / I.L.Mykhailyn. – K.: Tsentrnavch. literatury, 2003. – 720 s.

15. NedrukovanilystyMykhailaDrahomanova do LesiUkrayinky. PodavIv[an] Tkachenko // Chervonyishl'ach. – Kharkiv, 1923. – №4–5. – S.187–200.

16.PerepyskaMykhailaDrahomanova z MykhailomPavlykom (1876–1895) / Zibrav I zladyv.M.Pavlyk. – T.VII (1892–1893). – Chernivtsi: VydavL.Kohyt. 1911. – 343 s.

17.Roman'uk M.M. Ukrayyn's'kichaspysyL'vova 1848–1939 rr.:Istorko-bibliografichnedoslidzhenn'a: U 3 t. / M.M.Roman'uk, M.V.Halushko. – T.1. 1848–1900 rr. – L'viv: Svit, 2001. – 744 s.

18.Sokil H. "Budytynovuokhotu do zbyrann'atvorivnarodnykh" ("Zhyt'eislovo" v edytsyniypraktysi Ivana Franka) / H.Sokil // Ukrayyn's'keliteraturoznavstvo. – L'viv, 2010. – Vyp.72. – S.198–203.

19.Shchurat V. Peredmovaperekkladacha do "Pisni pro Rolanda" / VasyI' Shchurat // MykhailoDrahomanov u spohadakh / UkladyI.S.Hrytsenko, V.A.Korotkyi. – K.:Lybid', 2012. – S.264–265.

Shorstkina O. F., the post-graduate student of the Department of the ancient and modern Ukraine's history, Kyiv National Taras Shevchenko University (Ukraine, Kiev), shorstkina@ukr.net

MykhailoDrahomanov as a contributor to periodical "Zhyt'eiSlovo" (1894–1895)

The final and at the same time the one of the most fruitful periods of the scientific contacts between MykhailoDrahomanov and Galician intellectuals is enlightened. M.Drahomanov's contribution to the ordinary I.Franko's editorial project, such as the periodical "Zhyt'eiSlovo", is showed. The thinker's marked influence as an experienced editor and authoritative scholar is emphasized. M.Drahomanov's contribution with composing and commenting of the series of valuable folklore materials and also with own research works – historical surveys and critical reviews – is analysed. In despite of some regrettable clashes, which have taken place between two distinguished personalities of the Ukrainians' national life of the second half of the nineteenth century during their communication, the efficacy and significance for our culture of these common efforts are asserted.

Keywords: M.Drahomanov, I.Franko, "Zhyt'eiSlovo", scientific contribution, folklore materials, critical reviews.

Шорстка А. Ф., аспирантка кафедри древньої та нової історії України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна, Київ), shorstkina@ukr.net

Михаил Драгоманов как сотрудник журнала "Жите и Слово" (1894–1895 гг.)

Освещается заключительный и в то же время один из наиболее плодотворных периодов в научных контактах Михаила Драгоманова и интеллектуалов Галиции – его сотрудничество с очередным издательским проектом И.Франко – журналом "Жите и Слово". Подчеркивается ошутимое влияние мыслителя как опытного издателя и авторитетного ученого. Анализируется драгомановский вклад подбором и комментированием серий ценных фольклорных материалов, а также собственными исследованиями – историческими очерками и критическими обзорами. Утверждается высокая эффективность и значимость для нашей культуры этих общих усилий двух выдающихся личностей в национальной жизни украинцев второй половины XIX века, несмотря на некоторые отдельные недоразумения, которые возникали между сторонами в процессе их общения.

Ключевые слова: М.Драгоманов, И.Франко, "Жите и Слово", научное сотрудничество, фольклорные материалы, критические обзоры.

* * *

УДК 94(560)

Геца А. В.

відділ історії науки і техніки, Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва, НАН України (Україна, Київ), gileya.org.ua@gmail.com

ВІКТОР МИХАЙЛОВИЧ ГЛУШКОВ ЯК ЛЮДИНА ТА ВЧЕНИЙ–ВИХОВАТЕЛЬ НАУКОВИХ КАДРІВ

У 1956 р. за запрошенням академіка АН УРСР Б.В.Гнеденка В.М.Глушков почав працювати в Інституті математики АН УРСР завідувачем лабораторії обчислювальної техніки та математики. З цього часу вся його діяльність нерозривно пов'язана з Академією наук УРСР. Хоча лабораторія, яку очолював В.М.Глушков, була невеликою, проте в ній ще до його приходу під керівництвом С.О.Лебедєва було створено розробку МЭСМ (малая електронно-счетная машина) і "Київ". У грудні 1957 р. лабораторія була перейменована на Обчислювальний Центр Академії наук УРСР, директором якого став В.М.Глушков. Для цієї лабораторії вчений розробив програму наукових досліджень "О некоторых задачах вычислительной техники и связанных с ними задачах математики".

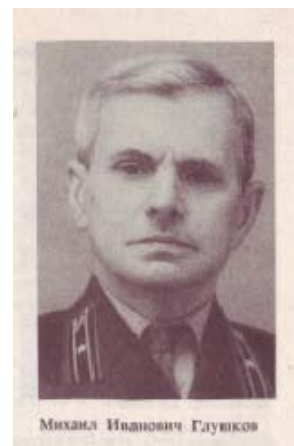
Важливу роль у створенні радянських зразків електронно-обчислювальної техніки відіграла розробка під керівництвом В.М.Глушкова машини "МИР" (1965 р.) ("Машина для инженерных расчётов" – рус.), у якій вперше у світі була реалізована ідея апаратної інтерпретації мов високого рівня. За цей час працював з теоретичної кібернетики, присвячених формальним методам проектування ЕОМ, у 1967 р. В.М.Глушкова нагородили премією М.М.Крилова. Колектив розробників серії ЕОМ "МИР" на чолі з В.М.Глушковым 1968 р. був також нагороджений Державною премією СРСР. Це була перша Державна премія СРСР в Україні, присуджена за роботу в галузі обчислювальної техніки.

Надзвичайно талановитий як педагог, вчений та організатор наукових досліджень людина, яка була здатна швидко сприймати, осмислювати та конкретизувати ідеї й ціро радити їх втілення, мала глибоке розуміння процесів розвитку природи та суспільства, на жаль, рано пішла з життя. Проте виховані В.М.Глушковым учні зберігають стиль наукової творчості вченого та розвивають численні напрями сучасних кібернетики та інформатики.

Ключові слова: В.М.Глушков, Б.В.Гнеденко, ЕОМ, кібернетика, обчислювальна техніка, теорія цифрових автоматів.

Видатний вчений у галузі математики і кібернетики, директор Інституту кібернетики Академії науки України, який зараз носить його ім'я, академік Віктор Михайлович Глушков народився 24 серпня 1923 року в Ростові–на–Дону. Його батько Михайло Іванович Глушков був гірничим інженером, мати Віра Йосипівна працювала в ошадній касі.

У 1927–1928 рр. сім'я Глушковых переїздить на шахту ім. Артема, поблизу міста Шахти. Після "шахтинської" справи всі інженери були заарештовані, тому батьку доводилось виконувати роботу багатьох

Батько В. М. Глушкова
Михайло Іванович

працівників. У 1929 р. Михайла Івановича перевели на роботу до тресту у місті Шахти, куди й переїхала згодом вся родина.

В.М.Глушков рано навчився читати. Ще до початку занять у школі у 1931 р. він вже читав науково-фантастичні твори Г.Уелса та Ж.Верна. Шкільні підручники також перечитував до навчання, тому після уроків мав час для своїх занять.

Середню школу № 1 у м. Шахти він закінчив 21 червня 1941 р. Мріяв вступити до Московського університету на фізичний факультет, проте Велика Вітчизняна війна 1941–1945 рр. зруйнувала його плани.

У 1943 р. В.М. Глушков поступив на навчання до Новочеркаського політехнічного інституту на теплофізичний факультет. В.М. Глушков у 1948 р. склав іспити екстерном за повний курс математичного факультету Ростовського університету, отримав диплом і поїхав працювати в Уральський лісотехнічний інститут (м. Свердловськ) асистентом на кафедрі математики. У Свердловську він захищає кандидатську дисертацію “Локально–нильпотентные группы без кручения с условием обрыва некоторых цепей подгрупп” під керівництвом С.Н. Чернікова. У 1955 р. вступає до докторантури Московського державного університету і під керівництвом А.Г. Куроша захищає докторську дисертацію “Топологические локально–нильпотентные группы”. Отримані В.М. Глушковым результати зробили його одним із видатних алгебраїстів світу, оскільки ним було досліджено властивості та будову локально бікомпактних груп і алгебр Лі, що дозволило вивчати теорію топологічних груп [1].

У 1956 р. за запрошенням академіка АН УРСР Б.В. Гнеденка В.М. Глушков почав працювати в Інституті математики АН УРСР завідувачем лабораторії обчислювальної техніки та математики. З цього часу вся його діяльність нерозривно пов’язана з Академією наук УРСР. Хоча лабораторія, яку очолював В.М. Глушков, була невеликою, проте в ній ще до його приходу під керівництвом С.О. Лебедева було розроблено першу вітчизняну обчислювальну машину МЭСМ (Малая электронно–счетная машина), проводились розробки обчислювальних машин СЭСМ (Специализированная электронно–счетная машина) і “Київ”. У грудні 1957 р. лабораторія була перейменована на

Мати В. М. Глушкова
Віра Йосифівна

Обчислювальний Центр Академії наук УРСР, директором якого став В.М. Глушков. Для цієї лабораторії вчений розробив програму наукових досліджень “О некоторых задачах вычислительной техники и связанных с ними задачах математики” [2, с. 8].

Для вітчизняної науки кінця 50–х – початку 60–х рр. був характерним інтенсивний розвиток прикладної математики та кібернетики. Саме в цей період Віктор Михайлович пов’язав свої творчі інтереси з розробкою теоретичних основ кібернетики та обчислювальної техніки. З 1957 р. він проводив дослідження в галузі теорії автоматів і проектування обчислювальних машин, одним із основних результатів якого стало створення загальної теорії цифрових автоматів, яка мала ключове значення для синтезу кібернетичних систем та електронно–обчислювальних машин (ЕОМ). У 1962 р. вийшла в світ монографія “Синтез цифровых автоматов”. Головним результатом цієї роботи було створення методики синтезу цифрових автоматів, розробка формального мате-

матичного апарату, який дав можливість розробникам ефективно застосовувати абстрактно–автоматні та інші алгебраїчні методи для задач інженерного проектування пристроїв у обчислювальній техніці.

З метою подальших досліджень в галузі теоретичної, технічної, економічної, біологічної кібернетики та обчислювальної техніки, в 1962 р. Обчислювальний центр АН УРСР було перетворено на Інститут кібернетики АН УРСР. Його директором і завідувачем відділу теорії цифрових автоматів затверджують В.М. Глушкова. В тому

ж році його обрали віце–президентом АН УРСР та затвердили головою Наукової ради з проблеми “Кібернетика” АН УРСР. Вже в 1963 р. Віктора Михайловича обрали на посаду голови Міжвідомчої наукової ради з питань застосування обчислювальної техніки та економіко–математичних методів у народному господарстві при Державному комітеті Ради Міністрів СРСР з питань науки та техніки. В 1964 р. за цикл праць в області теорії автоматів й теоретичної кібернетики В.М. Глушкову було присуджено Ленінську премію і обрано вченого дійсним членом Академії наук СРСР [2, с. 9].

Учениця вченого професор Ю.В. Капітонова згадує про яскраві особистісні та наукові якості свого вчителя: “Віктор Михайлович Глушков був чудовою людиною, видатним ученим, який мав геніальну здатність генерувати ідеї. Все це ґрунтувалося на дуже великій праці. Він був великим трудівником. Якщо його щось цікавило, то, по–перше, він був наполегливим і зосередженим, а по–друге – він зовсім не боявся ніякої праці. Віктор Михайлович міг виконувати будь–яку роботу і не хехтував нею” [3].

Вміння бачити нові перспективні напрями та пов’язувати їх з іншими галузями було притаманне творчій манері В.М. Глушкова. Захистивши докторську дисертацію в 1955 р. в Московському університеті під керівництвом професора О.Г. Куроша на тему, пов’язану з п’ятою узагальненою проблемою Гільберта в галузі абстрактної алгебри, у 1956 р. він, не займавшись до цього кібернетикою, переїхав до Києва та очолив лабораторію, якою керував С.О. Лебедев до переїзду у Москву. Тут розроблялась машина Київ, обчислювались задачі та писались програми на МЕСМ – першій ЕОМ в СРСР. Вчений зрозумів, що для дослідження проблем представлення груп, які його цікавили, потрібні великі обчислювальні потужності.

“Пам’ятаю, років через 10 після цього, в 1967 чи у 1968 р., вже у нас були машини МИР, він приходить у відділ і говорить мені і О.А. Летічевському: “Я тут надував порахувати представлення групи. Зробіть програму на МИР”. Було це в п’ятницю, а до понеділка він хотів, щоб ми вже програму відлагодили. Ми в суботу та неділю, як прокляті, сиділи з цією програмою,

вресітї–ресіт зробили програму, порахували. Прибігає в понеділок вранці: – Порахували? – Порахували. – Ну покажіть, принесіть роздруковки. Поглянув і говорить: – А я вже половину зробив” [3]. Такою високою була інтенсивність наукового пошуку талановитого вченого.

В інтерв'ю члена–кореспондента НАН України Б.М. Малиновського висловлено захоплення особистістю Віктора Михайловича: “Я його вперше побачив, коли лабораторія була в інституті математики, директором був Б.В. Гнеденко. Я був партогмом лабораторії С.О. Лебедєва. Б.В. Гнеденко мені зателефонував і попросив приїхати. Я приїхав із Феофанії, бачу – сидить молодик в окулярах. Б.В. Гнеденко сказав: “Це ваш новий завідувач лабораторії”. Ми поїхали у Феофанію. Приїхали туди, а там якраз проходила гра з волейболу. В.М. Глушков постояв, подивився, що на нього ніхто не звертає уваги, а згодом всі дізнались, що це новий завідувач лабораторії. Він дуже швидко завоював авторитет в оточуючих своєю скромністю та розумом” [4, с. 117–118].

Перед В.М. Глушковым постало непросте завдання перетворення лабораторії в інститут. Цьому заважала його безпартійність як керівника. “Я одразу відчув, що В.М. Глушков – це людина, на яку можна розраховувати. І коли він звернувся до мене по рекомендацію в члені партії, я йому із задоволенням дав цю рекомендацію”, – писав Б.М. Малиновський, який був щиро вдячний Віктору Михайловичу за допомогу з темою щодо створення машини Дніпро. Справа в тому, що у ті часи спеціалізовану машину можна було використовувати лише за своїм призначенням, а В.М. Глушков, маючи стратегічне мислення, у 1958 р. висунув ідею створення машини широкого значення, яку можна було б використовувати для різноманітних технологічних процесів. “Він лише запропонував, але ж треба ще вміти правильно подати свою ідею. Подати її так, щоб нею зацікавились і почали працювати над нею...” – підкреслює Б.М. Малиновський [4, с. 24–25].

Вчений у галузі програмології, академік НАН України В.М. Редько так писав про Віктора Михайловича: “Мені здається, що його стиль мислення, науковий підхід можна, умовно звичайно, розділити на два типи. До першого типу я б відніс той стиль, в якому домінує тактика наукового пошуку. До другого типу – в якому домінантою є стратегія пошуку. З цієї точки зору мені здається, що Віктор Михайлович – це людина, в якій яскраво виражена якраз стратегічна компонента. Я думаю, що це, можливо, й було найбільш характерним для нього як для людини, і як для вченого. Причому це проявлялося і могло проявитися не тільки у науці, а й у інших сферах людської діяльності. Мені здається, це та риса, яка прослідковується крізь усе його життя і не тільки як у в науковцеві – математику, інформатику. Мені здається, це найбільш приваблива його риса...” [3].

Слід відмітити, що праці академіка Віктора Михайловича Глушкова стосуються багатьох галузей науки – математики, кібернетики, обчислювальної техніки та інформатики. Глибокі дослідження з теорії кібернетики дали можливість вченому застосовувати методи та підходи кібернетики у народному господарстві, розробити низку спеціальних технічних засобів для управління технічними процесами у металургійній, хімічній та суднобудівельній промисловості,

мікроелектроніці. Так, він розв'язав узагальнену п'яту проблему Гільберта (1957), побудував теорію локально–нільпотентних локально–бікомпактних груп у цілому (1956) та загальну теорію цифрових автоматів (1964), спільно з учнями розробив математичну теорію проектування обчислювальних систем та першу автоматизовану систему керування “Львів” (1970), запропонував ідеї інтерпретації мов високого рівня (1963–1965) та рекурсивних, макроконвейєрних ЕОМ (1974–1977). Відомими стали також його праці в галузі соціальних та філософських проблем кібернетики, управління науково–технічним прогресом.

Важливу роль у створенні радянських зразків електронно–обчислювальної техніки відіграла розробка під керівництвом В.М. Глушкова машини “МИР” (1965 р.) (“Машина для инженерных расчётов” – рус.), у якій вперше у світі була реалізована ідея апаратної інтерпретації мов високого рівня [2, с. 9]. За цикл праць з теоретичної кібернетики, присвячених формальним методам проектування ЕОМ, у 1967 р. В.М. Глушкова нагородили премією М.М. Крилова. Колектив розробників серії ЕОМ “МИР” на чолі з В.М. Глушковым 1968 р. був також нагороджений Державною премією СРСР. Це була перша Державна премія СРСР в Україні, присуджена за роботу в галузі обчислювальної техніки [2, с. 9].

Надзвичайно талановитий як педагог, вчений та організатор наукових досліджень, людина, яка була здатна швидко сприймати, осмислювати та конкретизувати ідеї й щиро радіти їх втіленню, мала глибинне розуміння процесів розвитку природи та суспільства, на жаль, рано пішла з життя. Проте виховані В.М. Глушковым учні зберігають стиль наукової творчості вченого та розвивають численні напрями сучасних кібернетики та інформатики.

Список використаних джерел

1. Капитонова Ю.В. В.М. Глушков, искусственный интеллект и проблема бессмертия / Ю.В. Капитонова // Наука та наукознавство. – 2002. – № 3. – С. 71–83.
2. Глушков В.М. Кибернетика. Вопросы теории и практики / В.М. Глушков / М. : Наука, 1986. – 488 с.
3. Інтерв'ю з В.Н. Редько та Ю.В. Капітоновою від 23 квітня 1999 р. – Комп'ютерний ресурс. Режим доступу: http://www.icfst.kiev.ua/museum/GI_HALL2/life_r.html
4. Малиновский Б.Н. Академик В.Глушков. Страницы жизни и творчества / Б.Н. Малиновский. – Київ: Наукова думка, 1993. – 144 с.
5. Малиновский Б.Н. Очерки по истории компьютерной науки и техники в Украине / Б.Н. Малиновский. – К. : Феникс, 1998. – 452 с.
6. Глушковські читання: Матеріали конференції до 90–річчя з дня народження академіка В.М. Глушкова (10–11 вересня 2013 р., м. Київ) / Уклад.: Новіков Б.В., Мельниченко А.А., Бичков О.С., Піхорович В.Д. – К. : НТУУ “КПІ”, 2013. – 222 с.

References

1. Kapitonova Ju.V. V.M. Glushkov, iskusstvennyj intellekt i problema bessmertija / Ju.V. Kapitonova // Nauka ta naukoznavstvo. – 2002. – № 3. – S. 71–83.
2. Glushkov V.M. Kibernetika. Voprosy teorii i praktiki / V.M. Glushkov / M. : Nauka, 1986. – 488 s.
3. Interv'ju z V.N. Red'ko ta Ju.V. Kapitonovoju vid 23 kvitnja 1999 r. – Komp'juternyj resurs. Rezhym dostupu: http://www.icfst.kiev.ua/museum/GI_HALL2/life_r.html
4. Malinovskij B.N. Akademik V.Glushkov. Stranicy zhizni i tvorcestva / B.N. Malinovskij. – Kyi'v: Naukova dumka, 1993. – 144 s.
5. Malinovskij B.N. Oчерki po istorii komp'juternoj nauki i tehniki v Ukraine / B.N. Malinovskij. – K. : Feniks, 1998. – 452 s.

6. Glushkov'ski chytannja: Materialy konferencii' do 90-richchja z dnja narodzhennja akademika V.M. Glushkova (10–11 veresnja 2013 r., m. Kyi'v) / Uklad.: Novikov B.V., Mel'nychenko A.A., Bychkov O.S., Pihorovych V.D. – K. : NTUU “KPI”, 2013. – 222 s.

Geza A. V., department of the History of Science and Technology, Center for scientific and technical potential and the history of science to them G.M. Dobrova, NAS of Ukraine (Ukraine, Kiev), gileya.org.ua@gmail.com

Victor M. Glushkov human and scientist–educators scientific staff

In 1956, at the invitation of USSR Academy of Sciences Academician B.V. Hnyedenko V.M. Glushkov began working at the Institute of Mathematics, Ukrainian Academy of Sciences as Head of the Laboratory of Computer Science and Mathematics. Since then, all his work is inextricably linked with the Academy of Sciences. Although the laboratory headed by V.M. Glushkov was small, but there before he came under the direction of S.A. Lebedev SESM (small electron schetnaya machine) – the first national computer and computers SESM (Specialized electron schetnaya machine) and “Kyiv” were created. In December 1957 the laboratory was renamed the Computing Centre of the Academy of Sciences, whose director V.M. Glushkov became. For this lab he has developed a research program.

Machine “MIR” (1965) has played an important role in the creation of the Soviet model of computer technology under the direction of Glushkov. In it firstly the idea of hardware interpretation of high-level languages was implemented. For a series of papers on theoretical cybernetics devoted to formal methods of computer design, in 1967 V.Glushkov was awarded the M.M. Krylov prize. The team of the series computers “MIR” led by Glushkov 1968 was also awarded the State Prize of the USSR. It was the first State Prize of the USSR in Ukraine, awarded in the field of computing.

Extremely talented as a teacher, scholar and organizer of research, person who was able to quickly perceive, interpret and flesh out ideas and genuinely enjoy their implementation, had a deep understanding of the processes of nature and society, unfortunately, soon passed away. However Glushkov students retain the style of scientific work and develop many areas of modern cybernetics and informatics.

Keywords: V.M. Glushkov, B.V. Hnyedenko, computers, cybernetics, computer science, the theory of digital machines

Geza A.B., отдел истории науки и техники, Центр исследований научно–технического потенциала и истории науки им. Г.М. Доброва, НАН Украины (Украина, Киев), gileya.org.ua@gmail.com

Виктор Михайлович Глушков как человек и ученый–востребователь научных кадров

В 1956 г. по приглашению академика АН УССР Б.В. Гнеденко В.М. Глушков начал работать в Институте математики АН УССР заведующим лабораторией вычислительной техники и математики. С этого времени вся его деятельность неразрывно связана с Академией наук УССР. Хотя лаборатория, которую возглавлял В.М. Глушков, была небольшой, однако в ней еще до прихода под руководством С.А. Лебедева была создана разработка МЭСМ (Малая электронно–счетная машина) – первой отечественной вычислительной машины и проводились разработки вычислительных машин СЭСМ (Специализированная электронно–счетная машина) и “Киев”. В декабре 1957 лаборатория была переименована в Вычислительный Центр Академии наук УССР, директором, которого стал В.Глушков. Для этой лаборатории ученый разработал программу научных исследований “О некоторых задачах вычислительной техники и связанных с ними задачах математики”.

Важную роль в создании советских образцов компьютерной техники сыграла разработка под руководством Глушкова машины “МИР” (1965 г.) (“Машина для инженерных расчетов” – рус.), в которой впервые в мире была реализована идея аппаратной интерпретации языков высокого уровня. За цикл работ по теоретической кибернетике, посвященных формальным методам проектирования ЭВМ, в 1967 В. Глушкова наградили премией М.М. Крылова. Коллектив разработчиков серии ЭВМ “МИР” во главе с В.М. Глушковым 1968 был также награжден Государственной премией СССР. Это была первая Государственная премия СССР в Украине, присуждена за работу в области вычислительной техники.

Чрезвычайно талантливый как педагог, ученый и организатор научных исследований человек, которая была способна быстро воспринимать, осмысливать и конкретизировать идеи и искренне радоваться их воплощению, имела глубокое понимание процессов развития природы и общества, к сожалению, рано ушел из жизни. Однако воспитанные В.М. Глушковым ученики сохраняют стиль научного творчества ученого и развивают многочисленные направления современных кибернетики и информатики.

Ключевые слова: В.М. Глушков, Б.В. Гнеденко, ЭВМ, кибернетика, вычислительная техника, теория цифровых автоматов.

* * *

УДК 327.82

Головань О. О.
аспірант, Інститут всесвітньої історії НАН України
(Україна, Київ), aleksandr.golovan@gmail.com

УКРАЇНА У БЕЗПЕКОВИХ СТРАТЕГІЯХ США 2014 РОКУ

Розглядається специфіка співробітництва України та США у сфері безпеки. Розкриваються основні принципи зовнішньополітичної безпекової стратегії США останніх років, перераховуються виклики, перед якими стоїть Держдепартамент. Аналізуються інтереси США, їх виграші та можливі ініціативи щодо України у поточному році. З огляду на невдачі у врегулюванні конфліктів на Близькому Сході і послаблення інтенсивності безпекових ініціатив у даному регіоні, на зміну можуть прийти нові стратегічні пріоритети, зокрема, – встановлення нових схем колективної безпеки у Східній Європі. Даний регіон ще до зародження кризової ситуації 2014 року вважався як конфліктогенний, тому саме зараз він може здобути особливої уваги з боку США. Враховуючи єдину позицію США щодо міжнародної ізоляції РФ можна констатувати завершення епохи “перезавантаження”. В даній ситуації Україна може заявити про себе як самостійний гравець у багатьох питаннях міжнародного життя, включаючи безпекові, зокрема, запобігання розповсюдженню ЗМУ, боротьбу з нелегальною міграцією, наркотрафіком і торгівлею людьми, протидію морському піратству, антитерористичні операції тощо.

Ключові слова: США, Україна, Росія, Обама, безпека, стратегії, зовнішня політика, перезавантаження, конфлікт, геополітика

Позиції США у системі підтримання миру і стабільності у світі знаходяться сьогодні на порозі нових змін. З огляду на останні події у східно–європейському регіоні вектори і траєкторія співробітництва США у галузі безпеки може отримати деяке зміщення акцентів. Сьогодні для трансатлантичної безпеки з'явилася загроза, що не мала подібних аналогів із закінчення Холодної Війни. Криза, яка має місце з причини вторгнення Росії на територію України, стала найбільшою подією за часів нового світового порядку, встановленого у 1991 році. Чи вписується в систему національного інтересу США залучення до українського питання і як зміниться безпекова стратегія США у поточному році?

Безпекові стратегії США є складним, багатокомпонентним динамічним явищем, яке потрібно розуміти, виходячи з принципів і програм зовнішньополітичного курсу США і за межами країни. Як відомо, практичні кроки США у різних регіонах світу спрямовані на досягнення суто прагматичних результатів – забезпечення глобальної безпеки в інтересах США.

Серед західних фахівців, які присвятили свої дослідження питанням зовнішньої політики США і її безпекових стратегій можна виокремити багатьох видатних постатей. Це політологи, посадові особи та політичні аналітики, такі як З.Бжежинський, Г.Кіссінджер, М.Олбрайт, с.Телбот, Дж.Сорос, Дж.Фрідман, Дж.МакГанн, Р.Армітідж, Дж.Най, У.Коен, Дж.Шлезінгер, Р.Джеймс, Дж.Томсон, М.Річ. Вони здійснили значний вклад у наукову думку для розуміння практичної політики Держдепартаменту, пояснили і узагальнили її принципи і напрямки. Важливи для розкриття питання безпекових стратегій США є змістовні праці українських американістів Є.Камінського, с.Юрченка, Б.Канцелярука, Б.Гончара, М.Рижкова, О.Зернецької, Є.Макаренка, с.Федуняка, О.Потехіна, І.Хижняка, Л.Чекаленко, с.Галаки, В.Манжоли, І.Погорської, І.Дудко, О.Шевчука.

Загалом, безпека розуміється перш за все, як питання надійного забезпечення державного суверенітету, територіальної цілісності, недоторканності кордонів. У такому розумінні, США завжди добре усвідомлювали значення України для майбутнього розвитку Європи в